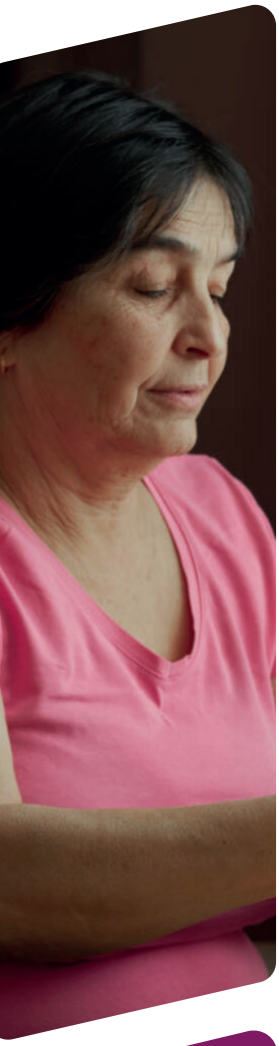
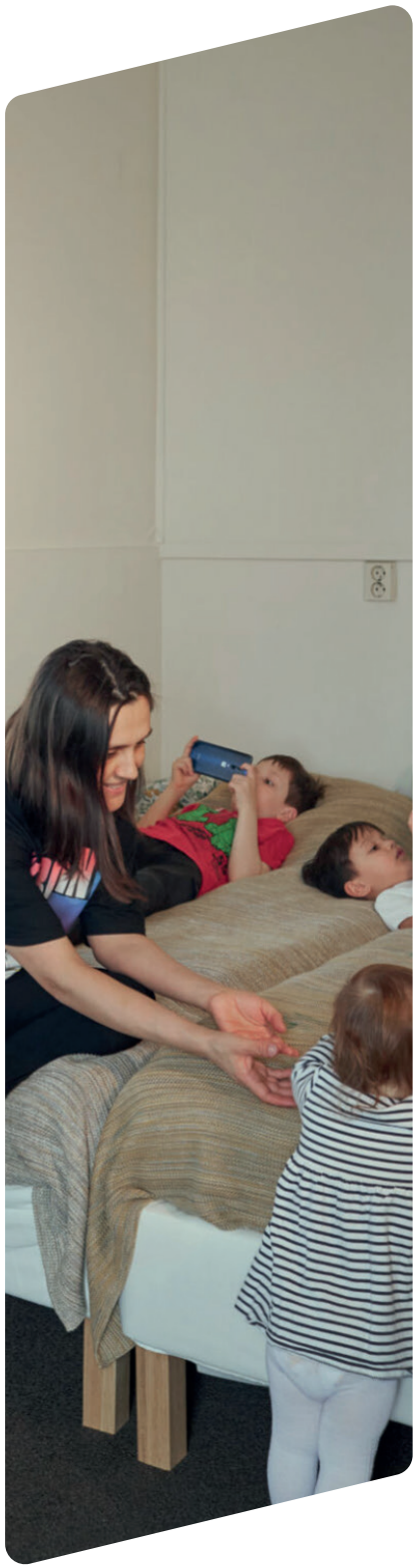
Thuis in Rheden

Beleidskader Nieuwkomers

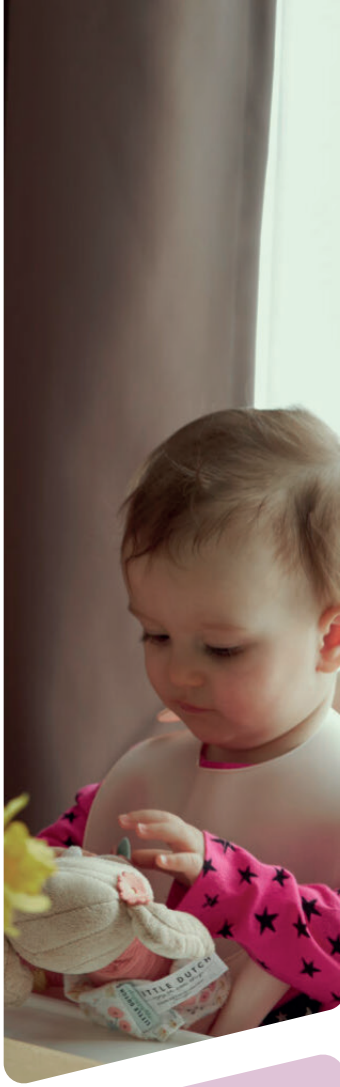
2026

gemeente Rheden

Voorwoord

Als gemeente willen we laten zien hoe het ook kan: menselijk, eerlijk en toekomstgericht. Want samenleven doe je samen. Of je hier nu geboren bent of hier komt wonen in de loop van je leven, omdat je bijvoorbeeld hebt moeten vluchten voor oorlog en geweld.

Dat is ook precies waar dit beleidskader voor staat: thuis in Rheden. Wij willen de nieuwkomers een plek bieden in onze samenleving. Dit is meer dan alleen een dak boven je hoofd. Het gaat om een plek om te leven, daar horen zorg, werk, scholing bij. Iedereen, waar je ook vandaan komt, wil erbij horen. Dat is precies wat we met dit beleidskader willen bereiken. Wanneer je in de gemeente Rheden komt wonen, dan mag je je welkom voelen.

Die verantwoordelijkheid dragen we samen. Als gemeente Rheden doen we dat in nauwe samenwerking met onze buurgemeenten, maar ook met zorg- en onderwijsinstellingen, werkgevers en natuurlijk onze inwoners. Alleen door die samenwerking kunnen we nieuwkomers een goede start geven en tegelijk zorgen dat onze gemeenschap als geheel sterker wordt.

Met het beleidskader ‘Thuis in Rheden’ willen we bouwen aan een aanpak waarin iedereen er toe doet. Een aanpak die recht doet aan de mensen die hier een nieuw leven beginnen en aan de mensen die hier al langer wonen. Dat betekent dat we open communiceren, zorgen serieus nemen en ruimte bieden voor ontmoeting en verbinding.
Dit beleidskader laat zien hoe we die ambitie vertalen naar concrete stappen.

Het is een uitnodiging om samen verantwoordelijkheid te nemen: voor opvang die menselijk is, beleid dat eerlijk is en een toekomst die we gezamenlijk vormgeven: samen thuis in Rheden.

Gea Hofstede, wethouder
Portefeuillehouder coördinatie vluchtelingen

“Als gemeente willen we laten zien hoe het ook kan: menselijk, eerlijk en toekomstgericht. Want samenleven doe je samen. Of je hier nu geboren bent of hier opnieuw begint.”

Gea Hofstede, wethouder
Portefeuillehouder coördinatie vluchtelingen

Inleiding

Jaarlijks ontvluchten veel mensen hun thuisland vanwege oorlog, geweld of natuurrampen. De gemeente Rheden vangt een deel van deze mensen op binnen haar gemeente en beschouwt het opvangen van nieuwkomers als normaal. Migratie is van alle tijden. De gemeente Rheden heeft langjarige afspraken gemaakt om nieuwkomers op te vangen, waardoor het passend is om hier samen toekomstbestendige uitgangspunten voor te creëren.

Voor u ligt het Beleidskader nieuwkomers van de gemeente Rheden. Met drie ambities binnen dit beleidskader geeft de gemeente de komende jaren richting aan de manier waarop zij mensen opvangt.

Wie verstaan wij onder nieuwkomers?

Met dit beleidskader definiëren we ambities hoe de gemeente om gaat met nieuwkomers binnen onze gemeente. De term nieuwkomers is een verzamelnaam voor de volgende drie doelgroepen:

- Asielzoekers
- Statushouders voor zover zij in asielopvang verblijven
- Oekraïense ontheemden

Deze drie doelgroepen hebben verschillende wettelijke kaders[1], maar de gemeente Rheden behandelt hen allen zo veel mogelijk gelijk. Daarom is dit beleidskader van toepassing op alle drie de doelgroepen.

Met wie werkt de gemeente Rheden samen?

Het opvangen van nieuwkomers doe je niet alleen. Goede samenwerking met aantal partners is vitaal om tot stabiele en duurzame opvang te komen. De gemeente werkt o.a. samen met landelijke partners zoals het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA), de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) en Vluchtelingenwerk Nederland (VWN)[2].

Regionaal werken we samen met andere gemeenten binnen de provincie en subregio Arnhem van de Provinciale Regietafel. De gemeente Arnhem is onze buurgemeente en waar zij vooruitstrevend is, haakt de gemeente Rheden aan waar dit kan.

Binnen de gemeente Rheden zoeken we samenwerking met lokale partners, zie hiervoor ook ambitie 3.

Wie is hierbij betrokken?

Het team nieuwkomers binnen de gemeente draagt zorg voor de opvang van nieuwkomers. We spreken regelmatig met deze inwoners in verschillende overleggen. Dit document is tot stand gekomen in afstemming met externe partijen zoals Vluchtelingenwerk en het COA, de gemeenteraad, het college van B&W en overige betrokken collega's, van onder andere team Inburgering, Participatie en Onderwijs[3].

Met deze betrokken partners vindt ook via verschillende gremia regelmatig overleg plaats. Dit is in hoofdlijnen het Beleidskader, maar in de uitvoering/praktijk vindt afstemming met de betrokken collega's plaats.

"Het is heel dankbaar werk. Je laat echt een afdruk achter in de harten van de bewoners, en zij laten net zo goed een afdruk achter in ons hart. Dat neem je ook mee naar huis. Mensen zeggen vaak dat je werk en privé gescheiden moet houden, maar met dit werk kan dat bijna niet. En ik bedoel dat juist in de positieve zin. Wij zijn de gemeente Rheden heel dankbaar dat we de kans hebben gekregen om samen zo'n fijne opvang neer te zetten."

Bahar Andar (links)
Locatiecoördinator opvanglocaties gemeente Rheden

"Wat dit werk zo mooi maakt, is de afwisseling en de dagelijkse interactie met de bewoners. Geen dag is ooit hetzelfde. Veel dingen lopen hier heel goed: de samenwerking, de sfeer en de manier waarop we samenleven. De omgeving en de bewoners maken dit tot een fijne en warme opvang, waar je echt het gevoel hebt dat we samen iets waardevols neerzetten."

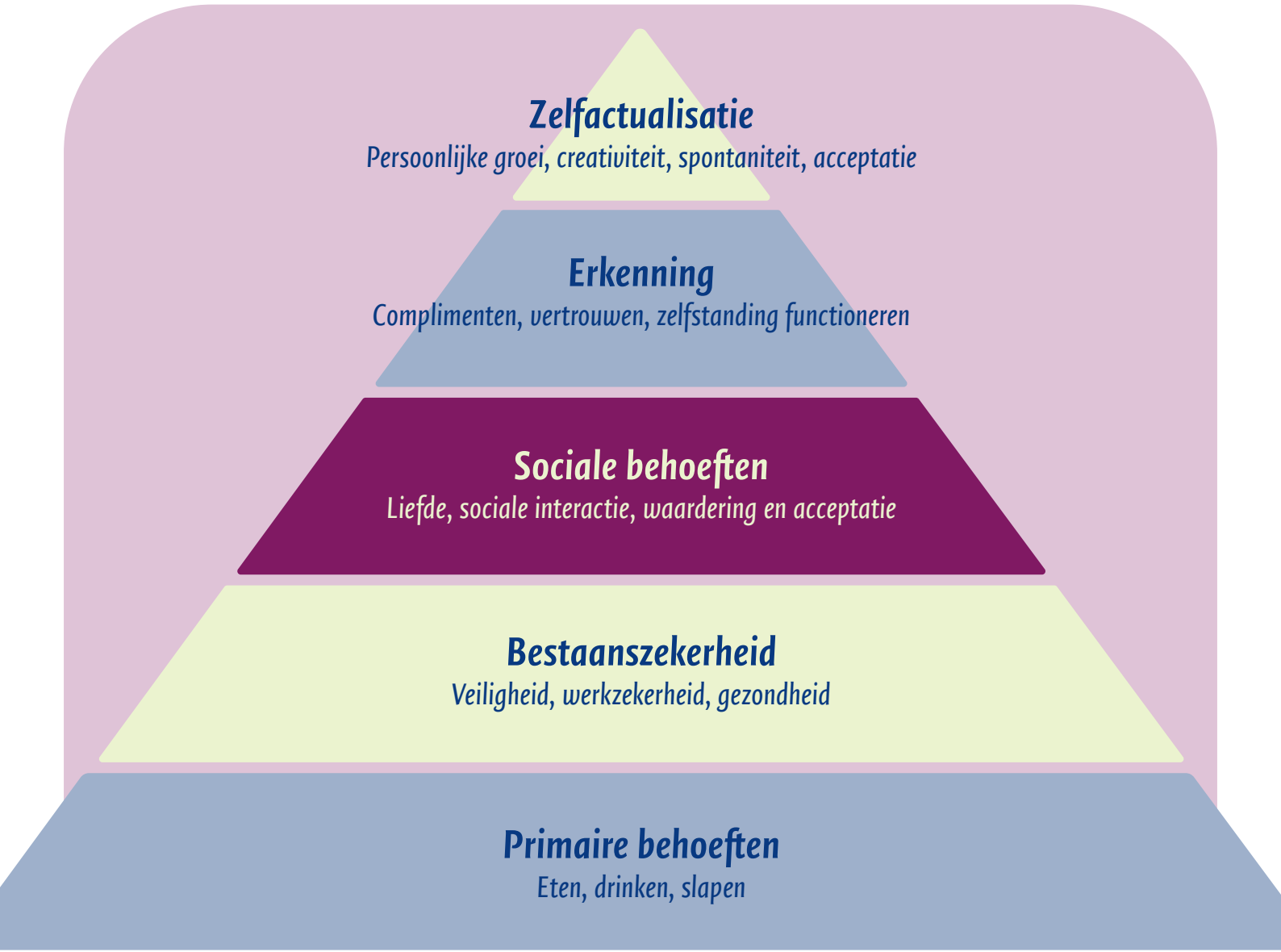
Jessica van der Berg (Rechts)
Woonbegeleider TGO en Oekraïne opvang Roskam

Ambitie 1: Het bieden van een kansrijke start en een fijne plek in de samenleving.

Bij het bieden van opvang aan nieuwkomers is het vanzelfsprekend dat er aan de basisbehoeften wordt voldaan. De gemeente Rheden erkent het belang van een veilige plek als fundament voor integratie. Onder basisbehoeften verstaan we de lichamelijke behoeften en een gevoel van (fysieke) veiligheid en zekerheid[3]. Doordat aan deze primaire behoeften wordt voldaan zien we dat de volgende laag in de piramide van Maslow belangrijk wordt; de sociale behoeften. Sociale verbinding en participatie vormen daarom de kernwaarden van ons beleid.

In de ambitie van het bieden van een kansrijke start en een fijne plek in de samenleving is er een aantal aandachtspunten waar wij aan vasthouden.

In het bijzonder hebben wij hier oog voor (de positie) van kinderen en jongeren. De gemeente Rheden vindt het belangrijk dat kinderen en jongeren op één opvanglocatie kunnen hechten en wortelen, zonder doorplaatsingen.

Taal en onderwijs

In Nederland heeft iedereen recht op onderwijs. Helaas heeft niet elke nieuwkomer hier direct toegang toe, vanwege de fluctuerende instroom van vluchtelingen en de bestaande druk op onderwijs. Het leren van de Nederlandse taal is een basis voor het kunnen maken van een kansrijke start in de samenleving. Daarom vindt de gemeente Rheden het belangrijk dat nieuwkomers zo snel mogelijk starten met taalonderwijs. De gemeente streeft naar het faciliteren van snelle toegang tot taalonderwijs vanaf het moment van opvang. Dit krijgt vorm door de landelijke regels voor nieuwkomeronderwijs en door onze eigen invloed op opvanglocaties. Voor de doelgroep heeft de gemeente eigen bevoegdheden en kan zij zelf (taal)voorzieningen regelen[4].

Om snelle toegang tot onderwijs zo goed mogelijk te kunnen waarborgen ondersteunen wij onderwijsinstellingen bij het creëren van leeromgevingen die toegankelijk zijn voor iedereen.

Naast het leren van de Nederlandse taal in de klas is het belangrijk dat nieuwkomers de taal zo snel mogelijk eigen maken. Dit is belangrijk voor het creëren van sociale verbinding en het vormen van een sociaal netwerk. Daarom stimuleren wij het oefenen met taal in het dagelijks leven. We werken ook regionaal samen met (buur)gemeenten om dit mogelijk te maken.

Sociale verbinding en een sociaal netwerk

Een fijne plek in de samenleving gaat verder dan fysieke veiligheid en gaat vooral over het hebben van sociale veiligheid en verbinding.
Uit onderzoek blijkt dat sociaal contact één van de belangrijkste factoren is voor het welbevinden van nieuwkomers[5].

Om sociale verbinding te stimuleren vindt de gemeente het belangrijk om laagdrempelige ontmoetingsplekken in de wijk te benutten en creëren voor nieuwe en andere inwoners.

"Ik ga naar de ISK in Arnhem en ik vind het heel leuk. In mijn klas zitten ongeveer 22 andere leerlingen. We leren Nederlands, Engels, een beetje wiskunde, burgerschap en we hebben ook sportlessen. Ik heb daar zeven vrienden, allemaal van verschillende nationaliteiten. Samen spreken we Nederlands, zodat we elkaar allemaal kunnen begrijpen. Hierna wil ik aan VWO 6 beginnen, want mijn droom is om later dokter te worden."

Hala Hamed (17)
Bewoner TGO Broekstraat

"Ik voel mij thuis in Rheden. Ik werk in de thuiszorg en heb fijne collega's. Ook de mensen die ik mag helpen, ontvangen mij heel goed. Ik heb twee kinderen. Een zoon van 16 die in Arnhem-Zuid MBO Zorg studeert, en een dochter van 9 die in Dieren naar school gaat. Het leven in de opvang ervaar ik als prettig. Het personeel maakt het hier het leukst: ze helpen altijd wanneer het nodig is en zijn ontzettend vriendelijk."

Hanna (44)
Bewoner Oekraïne opvang de Roskam

Participatie en werk

Een goede start in de samenleving stopt niet bij het leren van de taal en het hebben van sociaal contact. Kunnen participeren en kunnen werken zijn net zo belangrijk. Dit is namelijk sterk verbonden met het hebben van een netwerk en het voelen van sociale verbinding[6].

Het mentale welzijn van nieuwkomers is groter wanneer zij zich nuttig kunnen maken, zichzelf ontwikkelen en een bijdrage leveren aan de samenleving[7]. Het is lastig om buitenlandse diploma's en werkervaring te erkennen, waardoor nieuwkomers vaak niet binnen hun eigen vakgebied en interesses aan het werk kunnen. Dit is wel een belangrijke factor voor werkplezier.

De gemeente Rheden biedt kansen voor nieuwkomers om tot de arbeidsmarkt toe te treden en stimuleert werkgevers hetzelfde te doen.

Daarnaast streeft de gemeente ernaar om vrijwilligerswerk te bevorderen als opstap naar betaalde arbeid. Dit is een goede manier om te participeren, een netwerk te bouwen en werkervaring in Nederland op te doen. Daarnaast blijkt uit onderzoek dat iedere geïnvesteerde euro op langere termijn gemiddeld het dubbele oplevert[8].

Het leren van de Nederlandse taal, een sociaal netwerk, participeren en werken en een goed mentaal welbevinden staan sterk met elkaar in verbinding en bevorderen elkaar. Wij zetten in op alle drie deze domeinen.

Vanuit gezamenlijke waarden

Tijdens de raadsinformatiebijeenkomst op 1 april 2025 is de gemeenteraad geraadpleegd over wat zij belangrijk vindt in de opvang van vluchtelingen en andere nieuwkomers.

Via een interactieve sessie met Mentimeter zijn kernwoorden verzameld die de waarden, zorgen en ambities van de raad weerspiegelen.

Deze woordwolk laat in één oogopslag zien waar de prioriteiten van de raad liggen: menselijkheid, kansengelijkheid, veiligheid, goede samenwerking en toekomstgericht beleid.

Deze input heeft een belangrijke rol gespeeld bij het formuleren van de drie ambities in dit beleidskader.

Ambitie 2: Een voortrekkersrol vervullen in de kunst van het samenleven en samenwerken

De gemeente Rheden wil een voorbeeld zijn in hoe we samen kunnen leven en samen kunnen werken. Om dit te bereiken behandelt de gemeente deze doelgroepen gelijkwaardig, toont de gemeente leiderschap en toont de gemeente initiatief in het inclusiebeleid. Er is geen sprake van ‘zij’ en ‘wij’, maar het gaat over ons samen. Samenwerking met maatschappelijke partners is cruciaal om dit mogelijk te maken.

Voorbeeldfunctie en regie

De gemeente wil binnen haar mogelijkheden opvang voor nieuwkomers zo goed mogelijk faciliteren. Indien er landelijk (nog) geen wet- en regelgeving bestaat qua beleid, pakt de gemeente binnen haar kaders zelf regie op dit onderwerp. Een voorbeeld is dat de gemeente, ondanks moeite met herwaarderingen van diploma's, nieuwkomers aanmoedigt om zich via een leer- en werktraject te ontwikkelen.

De gemeente Rheden stimuleert buurtbinding bij het ontwikkelen van nieuwe buurten en houdt rekening met al haar inwoners. Zo krijgen alle inwoners van Rheden een fijne plek om te wonen. De gemeente neemt het voortouw tot realisatie van een buurt waar iedereen samenleeft en streeft ernaar om nieuwkomers die in Rheden worden opgevangen ook in Rheden of omliggende gemeenten te laten wonen als zij een verblijfsstatus krijgen.

Regionale en landelijke samenwerking

Landelijk en regionaal neemt de gemeente het voortouw om goede voorbeelden te verspreiden. De gemeente neemt deel aan een koplopergroep opvanglocaties voor asielzoekers in eigen beheer. Zij heeft goede ervaringen met de opvanglocaties voor Oekraïense ontheemden en een Tijdelijke Gemeentelijke Opvang in eigen beheer.

De gemeente is daarnaast voorzitter van de regionale regietafel Migratie & Integratie (subregionaal PRT) om daar een duurzaam en stabiel opvanglandschap aan te jagen. Voor de coördinatie en spreiding van Oekraïense ontheemden in de regio Gelderland Midden faciliteert de gemeente Rheden een coördinatie- en spreidingscentrum.

Transparante communicatie richting bewoners binnen de gemeente

Samenleven en samenwerken gebeurt tussen nieuwkomers en andere inwoners van de gemeente. Omdat ‘samen’ zo belangrijk is, communiceert de gemeente zo goed mogelijk richting andere bewoners binnen de gemeente. Hiervoor stemmen wij het medium en de frequentie af op wat nodig is. Daarnaast organiseert zij ruim van tevoren participatieavonden en betrekt verschillende lokale initiatieven bij (de komst van) nieuwkomers. Aan nieuwkomers zelf wordt via locatiemanagers in periodieke overleggen gevraagd hoe zij het verblijven in de opvanglocatie ervaren. Deze ervaringen worden gebruikt voor het verbeteren van faciliteiten en het aanbod op locaties.

“Als gemeente vangen we nieuwkomers niet alleen op, maar doen we dat samen met onze buurgemeenten. Zo zorgen we er niet alleen voor dat er onderdak is, maar ook dat er aandacht is voor zorg, scholing en werk. Vanuit mijn rol werk ik samen met negen buurgemeenten om dat mogelijk te maken.”

Maaike Crum Vanuit Rol PRT
Projectleider en Regiosecretaris (Migratie & Integratie)

Ambitie 3: Het normaliseren van immigratie en integratie in de samenleving

De gemeente Rheden beschouwt het opvangen van nieuwkomers als normaal. Immigratie is immers een natuurlijk onderdeel van onze samenleving. Alhoewel Nederland gemiddeld genomen relatief positief tegen migratie aankijkt, gaan er onder deze gemiddelden wel sterke groepsverschillen schuil[9].

Integratie is een wederzijds proces en vraagt inspanning van zowel nieuwkomers als ontvangende samenleving. Diversiteit versterkt onze gemeenschap en biedt kansen voor alle inwoners. Daarom is een aantal aandachtspunten van belang voor de gemeente Rheden.

Bevorderen van inclusief denken

Het bevorderen van integratie en inclusief denken, vraagt om een open dialoog waarbij ieders achtergrond en perspectief gerespecteerd wordt. Het delen van ervaringen, achtergronden en het zoeken van verbinding is noodzakelijk voor het goed kunnen samenleven en –werken. Elkaar begrijpen en open staan voor een ander biedt mogelijkheden voor alle inwoners in de gemeente Rheden.

"Na 2 jaar wachten heb ik zeven maanden geleden mijn verblijfsvergunning ontvangen. Maar mijn gekoppelde gemeente is Schouwen-Duiveland in Zeeland. Daar is nog geen woning voor mij, maar toch word ik morgen daarnaartoe overgeplaatst, om in een ander azc in te trekken. Ik heb hier mijn leven opgebouwd. Ik werk 40 uur per week in Arnhem en volg rijlessen die ik al vooruitbetaald heb. Beide moet ik nu moet stoppen. Het is moeilijk dat je je best doet om iets goeds op te zetten, maar toch zomaar weer moet verhuizen. Het zou voor mij heel belangrijk zijn als ik mijn leven in deze regio kan voortzetten."

Abdullah Noor (28)
Statushouder | Bewoner TGO Broekstraat

Mogelijkheden om een lokaal netwerk op te bouwen aanmoedigen

Nieuwkomers zijn bij hun aankomst onbekend in de gemeente Rheden. Er is een aantal verenigingen en organisaties dat nieuwkomers graag op weg helpt in de gemeente. De gemeente stimuleert het samenkomen van nieuwkomers en verenigingen en organisaties welke samenkomen faciliteren. Bekend maakt immers bemind. Tegelijkertijd is er begrip voor de druk op het verenigingsleven en de uitdagingen waar (vrijwilligers)organisaties mee kampen.

Economische kansen lokaal benutten

De gemeente vindt het belangrijk dat nieuwkomers niet alleen hun weg vinden in het sociale netwerk van Rheden, maar ook deelnemen aan de lokale economie. Dit komt mede omdat de gemeente Rheden nieuwkomers opvangt en dit ook langere tijd zal blijven doen. Daarom zet de gemeente in op de ondersteuning van ondernemerskansen voor en door nieuwkomers. Door diverse talenten, achtergronden en kennis in te zetten versterken we de lokale economie. Hierbij is de samenwerking met lokale ondernemers van groot belang voor het creëren van stageplaatsen en werkplekken voor nieuwkomers. Daarnaast streeft de gemeente ernaar om zo veel mogelijk samen te werken met lokale ondernemers voor zaken op en rondom opvanglocaties.

Inzet op vermindering verplaatsingen nieuwkomers

De gemeente vindt het belangrijk dat nieuwkomers zich kunnen wortelen in de Rhedense maatschappij. Daarom zet zij zich in voor een directe koppeling van asielzoekers met een verblijfsvergunning (statushouders) aan de gemeente Rheden en omliggende gemeenten Arnhem, Renkum en Rozendaal. Op deze wijze kunnen nieuwkomers die al in Rheden wonen hier blijven wonen en hun opgebouwde leven voortzetten.

"Met het beleidskader Samen in Rheden 2026–2030 is een integrale aanpak vormgegeven, gebaseerd op nabijheid, maatwerk en gedeelde verantwoordelijkheid. De keuze voor opvang in eigen beheer weerspiegelt bestuurlijke daadkracht en een heldere visie op menswaardige, duurzame opvang, met oog voor zowel nieuwkomers als de draagkracht van de lokale gemeenschap."

Timo Otten
Programmamanager migratie & integratie gemeente Rheden

Slotbepaling

Bovenstaand Beleidskader omvat een drietal ambities welke de gemeente wil waarmaken. De gemeente Rheden wil een consequent beleid hanteren. Dit is belangrijk richting nieuwkomers en bij het ontwikkelen van nieuwe buurten. Binnen deze ambities wordt echter altijd rekening gehouden met de bestaande wettelijke kaders en is oog voor de verschillende juridische posities van de verschillende doelgroepen.

Alle maatregelen die volgen uit het Beleidskader worden gefinancierd met middelen die hiervoor door het Rijk beschikbaar worden gesteld. Om bovenstaande ambities te bereiken wordt uiteraard binnen het financiële kader gewerkt dat hiervoor beschikbaar is gesteld.

Dit Beleidskader vormt de basis voor de komende vijf jaren (2026 – 2030). De gemeenteraad is op 1 april 2025 geconsulteerd via een raadsinformatiebijeenkomst met als online presentatietool Mentimeter.

Bijlage 1

Opvanglocaties binnen gemeente Rheden

Augustus 2025

COA locatie

Arnhemsestraatweg Velp

Eigen beheer Gemeente Rheden

Kerkallee
Velp

Vijverlaan
Velp

Roskam
Rheden

Broekstraat
Velp

Bibliografie

1. *Bijvoorbeeld de Tijdelijke Wet Oekraïne, de Huisvestingswet 2014 en de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen (Spreidingswet).*
2. *Voorgaande betreft geen limitatieve lijst, maar slechts een opsomming van een aantal zeer belangrijke partners.*
3. *Piramide van Maslow*
4. *Zie pagina 23 Handreiking GOO, Ministerie van Asiel en Migratie, november 2024.*
5. *Open Embassy. “De kracht van communities.” P.30.*
6. *CSP. “Open armen en dichte deuren.” P. 102.*
7. *“Wachten of werken? Mogelijkheden voor arbeidsparticipatie van asielzoekers en ondersteuning door G40-gemeenten," Platform31. Elsbet Lodenstein, Eva Vermeulen en Simone 't Hooft. P. 5, 18, 25, 31.*
8. *Rapport Platform31, p.18, 31, 5, 25.*
9. *"Samenvatting: Migratie als spiegel van maatschappijbeelden.” Sociaal en Cultureel Planbureau, Den Haag, maart 2025.*